

Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Een serie schilderijen bij het boek Prediker
langs de noordwand van deze kerk

De uitleg van kunstenaress Joki Harms

De keuze van de teksten uit Prediker is gemaakt door haar man, Nanne Haspels, theoloog

Dorpskerk
Voorschoten

Bij de serie 'Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder'

Alles heeft zijn tijd onder de hemelboog. Dat is de basis waarop de schilderijen zijn ontstaan. Ik ben begonnen met de passe-partouts. Die vormen met elkaar de hemelboog.

Daarnaast heb ik een verbinding gezocht met de regenboog, ook een belangrijk symbool van vertrouwen. De schilderijen hebben als hoofdkleur de opvolgende kleuren van de regenboog, rood, oranje, geel, groen, blauw, indigo, violet.

In de bovenkant zijn advertenties verwerkt van het Oranjefonds, waarin mensen elkaar de hand reiken.

Ik heb gewerkt met gemengde technieken. Potlood, pastelkrijt, vloeipapier, papier en verf.

Ik heb met de hand geschilderd en met sjablonen gedrukt. De honingraat structuur is aangebracht met 'bobbeltjesplastic' en komt terug in elk schilderij om de onderlinge verbinding te benadrukken.

Joki Harms
Gemengde techniek, 2017

Bij het eerste schilderij:

Zing – Prediker 3:1-8

*Voor alles wat er gebeurt is er een uur,
een tijd voor alles wat er is onder de hemel.*

*Er is een tijd om te baren en een tijd om te sterven,
een tijd om te planten en een tijd om te rooien.*

*Er is een tijd om te doden en een tijd om te helen,
een tijd om af te breken en een tijd om op te bouwen.*

*Er is een tijd om te huilen en een tijd om te lachen,
een tijd om te rouwen en een tijd om te dansen.*

*Er is een tijd om te ontvlammen en een tijd om te verkillen,
een tijd om te omhelzen en een tijd om af te weren.*

*Er is een tijd om te zoeken en een tijd om te verliezen,
een tijd om te bewaren en een tijd om weg te gooien.*

*Er is een tijd om te scheuren en een tijd om te herstellen,
een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken.*

*Er is een tijd om lief te hebben en een tijd om te haten.
Er is een tijd voor oorlog en er is een tijd voor vrede.*

Over het schilderij:

De hoofdkleur is rood, de eerste kleur van de regenboog. De tekst van het lied van Prediker is in zijn geheel opgenomen. De muzieknoden zijn via sjabloondruk opgebracht.

Bij het tweede schilderij

Vecht – Prediker 7:15-29 (fragmenten)

Dit alles heb ik met mijn wijsheid onderzocht. Ik zei tegen mezelf: Laat ik wijsheid zoeken, maar ze bleef ver weg. Ver is alles wat er is geweest, dieper nog dan diep. Wie zal ooit inzicht vinden. Ik heb met heel mijn hart kennis gezocht en alles wat er is heb ik proberen te doorgronden. Ik heb wijsheid gezocht en wilde tot een slotsom komen; van het kwaad heb ik de dwaasheid willen kennen, van de dwaasheden de waanzin. (...)

Ik heb met hart en ziel gezocht, maar nog altijd niet gevonden. Onder duizend mensen vond ik er maar een, die ook werkelijk mens was, maar het was geen vrouw. Alles wat ik vond is dit: de mens is een eenvoudig schepsel. Zo is hij door God gemaakt, maar hij heeft talloze gedachtespinsels.

Over het schilderij:

De hoofdkleur is oranje, de tweede kleur van de regenboog. Ik heb gekozen voor een foto van een standbeeld van Mandela. Een vechter, voor vrijheid en voor afschaffing van apartheid. Een voorbeeld voor velen, ook om de wijze waarop hij in latere jaren zijn presidentschap heeft ingevuld en zijn tegen-standers is tegemoet getreden. De tekst uit Prediker spreekt van de mens met zijn talloze gedachtespinsels. Vormgegeven door de zwarte en oranje vormpjes die uit het hoofd ontspringen. Ook doorgezet in de bovenkant van het schilderij.

Bij het derde schilderij

Huil – Prediker 1: 12-18

Ik heb met heel mijn hart elke vorm van wijsheid onderzocht, want ik wilde alles wat onder de hemel gebeurt doorgronden. Het is een trieste bezigheid. Een kwelling is het die de mens door God wordt opgelegd. Ik heb alles gezien wat onder de zon gebeurt, en vastgesteld dat het niet meer is dan lucht en het najagen van wind. Wat krom is kan niet recht worden gemaakt, en wat ontbreekt kan niet recht worden meegeteld. Ik zei tegen mijzelf: ik heb meer en groter wijsheid verworven dan iedereen die voor mij in Jeruza-lem heeft geregeerd. Ik heb veel wijsheid en kennis opgedaan. Ik heb me er met hart en ziel voor ingespannen te ontdekken wat wijs is, en wat dwaas en onverstandig is. Maar ook dat, zo heb ik ingezien, is enkel najagen van wind. Want wie veel wijsheid heeft, heeft veel verdriet. En wie kennis vermeerdert, vermeerdert smart.

Over het schilderij:

De hoofdkleur is geel, de derde kleur van de regenboog. Ik heb een afbeelding van een schilderij gebruikt van Edvard Munch, als hommage. Ik zag het ooit in het echt tijdens een tentoonstelling en was er diep van onder de indruk. Intens verdriet. Een ervaring die wij mensen kennen. Zo prachtig en indringend verbeeld met als hoofdkleur geel. De kleur van warmte, van de zon!

Bij het vierde schilderij

Bid – Prediker 5:1-6

Wees niet overhaastig met je woorden en doe God niet overijld met heel je hart geloften. Want God is in de hemel en jij bent op de aarde, dus moet je spaarzaam met je woorden zijn. Drukke leidt tot dromerij en veel praten tot gebazel. Wanneer je God toch een gelofte doet, los die dan ook spoedig in. God is niet gesteld op dwazen. Los dus je geloften in. Je kunt beter geen gelofte doen dan een gedane gelofte niet inlossen. Sta je mond geen loze, zondige geloften toe en zeg niet naderhand tegen de priester dat ze een vergissing waren. Wil je soms dat God zich kwaad maakt over dergelijk gepraat en moet hij wat je hebt bereikt te gronde richten? Dromerij en lege woorden zijn er al genoeg. Dus heb ontzag voor God.

Over het schilderij:

De hoofdkleur is groen, de vierde kleur van de regenboog. Handen getekend, en centraal geplaatst in organische natuurlijke vormen, als in de natuur. Ik wil er rust mee overbrengen en het gevoel dat het goed komt.

Bij het vijfde schilderij

Lach – Prediker 9:7-10

Dus eet je brood met vreugde, drink met een vrolijk hart je wijn. God ziet alles wat je doet allang met welbehagen aan. Draag altijd vrolijke kleren, kies een feestelijke geur. Geniet het leven met de partner die je bemint. Geniet op alle dagen van je leven, die God je heeft gegeven. Het bestaan is leeg en vluchtig en je zwoegt en zwoegt onder de zon, dus geniet op elke dag. Het is het loon dat God je heeft gegeven. Doe wat je hand te doen vindt. Doe het met volle inzet, want er zijn geen daden en gedachten, geen kennis en wijsheid in het dodenrijk. Daar ben je altijd naar op weg.

Over het schilderij:

De hoofdkleur is blauw, de vijfde kleur van de regenboog. Lachen associeer ik met vrolijkheid, gezelligheid en feest. En dat associeer ik dan weer met bloemen, die gebruikt worden om luister bij te zetten, om op te fleuren. De keus voor een iris lag voor de hand. Zo'n mooie blauwe kleur, maar ook omdat ons kleindochtertje Iris heet. Zij werd geboren tijdens het maken van deze serie.

Bij het zesde schilderij

Werk – Prediker 1:2-7

Lucht een leegte, zegt Prediker, lucht en leegte, alles is leegte. Welk voordeel heeft de mens van alles wat hij heeft verworven, al zijn moeizaam gezwoeg onder de zon?

Generaties gaan en generaties komen, maar de aarde blijft altijd bestaan. De zon komt op, de zon gaat onder, en altijd snelt ze naar de plaats waar ze weer op zal gaan. De wind waait naar het zuiden, dan draait hij naar het noorden. Hij draait en waait en draait, en al draaiend waait de wind weer terug. Alle rivieren stromen naar de zee, toch raakt de zee niet vol. De rivieren keren om, ze gaan weer naar de plaats van waar ze komen, en beginnen weer opnieuw te stromen. Alles is vermoeiend, zozeer dat er geen woorden voor te vinden zijn. De ogen van de mens kijken, en vinden geen rust, zijn oren horen, en ze blijven horen. Wat er was zal er altijd weer zijn, wat er is gedaan, zal altijd weer worden gedaan. Er is niets nieuws onder de zon. Wanneer men van iets zegt: "Kijk, iets nieuws", dan is het altijd iets dat er sinds lang vervlogen tijden is geweest. De vroegere generaties zijn vergeten, en ook de komende zullen weer worden vergeten.

Over het schilderij:

Indigo is de 6e kleur van de regenboog. Ik heb ervoor gekozen om een foto van Cigdem Yuksel over Syrische kinderarbeid in Turkije te gebruiken als schrijnend beeld van de huidige tijd. Werk, als bijdrage aan de samenleving is van wezenlijk belang, net als het beschermen van kinderen van groot belang is. Dit jongetje zit gevangen in zijn situatie.

Bij het zevende schilderij

Bewonder – Prediker 8:15-17

Daarom prijs ik de vreugde, want er is onder de zon niets beters voor de mens dan dat hij zich aan eten en drinken te goed doet en geniet. De vreugde is zijn metgezel wanneer hij zwoegt op elke levensdag onder de zon die God hem heeft gegeven.

Ik zocht met heel mijn hart naar wijsheid. Alles wat de mens op aarde onderneemt, wilde ik doorgronden. Nooit geeft hij zijn ogen rust, dag noch nacht, maar bij alles wat God doet onder de zon, zo heb ik ingezien, doet Hij wat Hij doet. De mens is niet in staat de zin ervan te vinden. Hij tobt zich af en zoekt ernaar, maar hij vindt hem niet; en al zegt de wijze dat hij inzicht heeft, ook hij is niet in staat de zin ervan te vinden.

Bij het schilderij:

De hoofdkeur is violet, de zevende en laatste kleur van de regenboog.

Ik heb gekozen voor een tekening van onze pasgeboren kleindochter. Een nieuw kind, nieuw leven wordt bewonderd. En het is iets om je telkens weer over te verwonderen. Telkens weer ontstaat nieuw leven, nieuwe hoop. Wat een geluk!